

Kunnskapsdepartementet
Universitets- og høyskoleavdelingen
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Ref:
200705016-/ITS

Vår ref:
08/1083 - 008

Saksbeh.:
Anne Løken 2245 3002

Dato:
16. april 2008

HØRING – FORSLAG TIL ENDRINGER I LOV OM UNIVERSITETER OG HØYSKOLER OG TILHØRENDE FORSKRIFTER

Vi viser til departementets brev av 6. mars d.å. om ovennevnte.

Høgskolen i Oslo (HiO) vil uttale følgende til de foreslåtte endringene i lov om universiteter og høyskoler, forskrift om godskriving av høyere utdanning og forskrift om opptak til universiteter og høyskoler, samtidig som vi foreslår noen justeringer/presiseringer i uh-loven § 11-1 første ledd og § 6-3 tredje ledd:

Til de foreslåtte endringene i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (uh-loven):

Til § 1-4 annet ledd – Særlig ansvar for enkelte institusjoner

Vi har ingen merknader til det foreslåtte tillegget.

Til § 3-2 første ledd – Grader, yrkesutdanninger og titler

Vi støtter forslaget om å erstatte begrepet "rammeverk for kvalifikasjoner" med "kvalifikasjonsrammeverk".

Til §§ 3-4 og 3-5 – Godskriving og godkjenning av utdanning

Det er positivt at departementet nå foretar en opprydning og presisering i §§ 3-4 og 3-5 om godskriving og godkjenning av utdanning og fritak for eksamen/prøve. For studenter, søkere og andre har det ofte vært vanskelig å forstå begrepsbruken og hva de ulike bestemmelsene som omhandler dette innebærer, noe HiO har påpekt i flere høringer, senest i vår høringsuttalelse til Brautaset-utvalgets innstilling.

HiO støtter således den nye inndelingen av §§ 3-4 og 3-5, slik at det som omhandler generell godkjenning (som gis av NOKUT) kommer i ny § 3-4, mens faglig godkjenning (som gis av institusjonsakkrediterte institusjoner under loven) kommer i ny § 3-5. Vi er også enige i at bestemmelsene om fritak for eksamen eller prøve (gjeldende § 3-5) ikke videreføres som en egen, frittstående paragraf, og at begrepet "fritak" ikke lenger brukes. Vår erfaring er at det ikke er innlysende for alle at "fritak" for en eksamen eller prøve på grunnlag av tilsvarende eller annen velegnet eksamen eller prøve (gjeldende § 3-5), faktisk innebærer at denne andre

eksamenen/ prøven (utdanningen) "godskrives"/"innpasses"/"godkjennes" inn i studiet ved institusjonen. Vi mener en forenkling av begrepsbruken kan bidra til å klargjøre dette.

Vi har likevel noen merknader til de foreslåtte nye §§ 3-4 og 3-5:

Til ny § 3-4 – Generell godkjenning

Paragrafen har overskrift "Generell godkjenning". For å tydeliggjøre dette bør begrepet "generell godkjenning" også tas inn i selve teksten, f.eks. i første punktum (vårt foreslåtte tillegg er understreket): "NOKUT avgjør, etter søknad fra enkeltpersoner, om utdanning fra utenlandsk høyere utdanningsinstitusjon eller norsk institusjon som ikke går inn under loven, skal gis generell godkjenning som likestilt med akkreditert norsk høyere utdanning."

Vi legger her til grunn at utdanning fra "norsk institusjon som ikke går inn under loven" kun omfatter eldre NKU-anbefalte studier (jf. våre merknader til ny § 3-5, ndf.). Uh-loven § 3-1 første ledd slår fast at akkreditering etter loven er en forutsetning for at en institusjon kan tilby utdanninger som er etablert med hjemmel i §§ 3-2 og 3-3, jf. også lovens § 1-2. Hvis en norsk utdanning i dag ikke er akkreditert etter uh-loven, bør den ikke regnes som høyere utdanning (utdanning på universitets-/høyskolenivå) som kan godkjennes eller godskrives i forhold til universitets-/høyskolegrader.

Hva som ligger i begrepet "generell godkjenning", vil måtte presiseres i forskrift.

Til ny § 3-5 – Faglig godskriving og godkjenning

Høgskolen har i tidligere høringer påpekt at det er vanskelig for studenter og søkere å forstå forskjellen mellom lovens termer "godskriving" og "godkjenning", og at vi i dagligtalen ofte bruker "godkjenning" også om det loven kaller "godskriving". Verken i gjeldende lov eller de nye/foreslåtte paragrafene benyttes termen "innpassing". Denne er godt innarbeidet i sektoren og brukes om fagspesifikk godskriving/godkjenning av annen utdanning, på den måten at denne andre utdanningen gir "fritak" for en bestemt del av utdanningen ved institusjonen, jf. også det som er sagt til denne paragrafen (ovf.). Vi merker oss at departementet også har brukt "innpassing" ("innpasning") i høringsbrevet (s. 7).

Vi finner imidlertid at slik bestemmelsene nå er foreslått formulert, er de klarere enn tidligere, og vi vil ikke foreslå at begrepet "innpassing" tas inn i loven i stedet for eller i tillegg til de begrepene som nå foreslås brukt.

Til § 3-5 første ledd

Vi har ingen merknader til dette.

Til § 3-5 annet ledd

Den foreslåtte formuleringen i ny § 3-5 annet ledd, første punktum, synes ikke helt fullstendig språklig sett. Vi vil også påpeke følgende:

Annet ledd er en omskrevet videreføring av deler av gjeldende § 3-5 om fritak for eksamen eller prøve, nemlig "kan"-bestemmelsene. Vi legger til grunn at første punktum i gjeldende § 3-5 ("skal"-bestemmelsen) ivaretas av ny § 3-5 første ledd, men finner grunn til å påpeke at gjeldende "skal"-bestemmelse vel ikke bare gjelder for "tilsvarende eksamen eller prøve" fra institusjon under uh-loven, men også for "tilsvarende eksamen eller prøve" fra andre institusjoner.

Dersom "skal"-bestemmelsen i gjeldende § 3-5 første punktum ivaretas av ny § 3-5 første ledd, slik vi legger til grunn, vil ny § 3-5 annet ledd omhandle godskriving av utdanning fra institusjoner som ikke ligger under loven, dvs. først og fremst utenlandsk høyere utdanning. Men også eldre norsk utdanning som i sin tid ble anbefalt som vekttallstellende i høyere utdanning (cand.mag.-graden) av Nasjonalt koordinerende utvalg for godkjenning av eksamener (NKU) vil være aktuell her, jf. departementets merknader i følgeskriv til forskrift om godskriving av høyere utdanning av 10. april 2006. En del av de NKU-anbefalte utdanningene ble gitt ved institusjoner som senere er blitt nedlagt og dermed ikke ligger under lov om universiteter og høyskoler.

I tillegg foreslår vi å stryke ordet "velegnet", da godskriving av annen høyere utdanning inn i et bestemt studieprogram ved institusjonen uansett vil måtte skje på grunnlag av en faglig vurdering, der spørsmålet om faglig relevans også må vurderes. Vi mener videre at det er et spørsmål om departementet kan pålegge institusjonene å samordne sin praksis når det gjelder godskriving, da godskriving vil måtte bygge på faglige vurderinger i forhold til den enkelte institusjons egne studieprogram/utdanninger. Vi foreslår derfor at siste punktum utgår.

Vårt forslag til formulering av § 3-2 annet ledd blir således: "Universiteter og høyskoler kan godskrive høyere utdanning fra institusjon som ikke går inn under denne lov. Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for godskriving."

Til § 3-5 tredje ledd

Vi har ingen merknader til dette leddet.

Til § 3-5 fjerde ledd

HiO støtter forslaget om at NOKUTs nasjonale ansvar i godkjenningssammenheng kommer tydeligere fram i lov og forskrift, bl.a. når det gjelder verifisering av utenlandske utdanningsdokumenter og en plikt til å hjelpe institusjoner som ber om dette i forbindelse med kvalitets-sikring av godkjenningen.

Til § 3-5 femte ledd

Vi støtter forslaget om å ta inn en bestemmelse om at ved vurdering av utenlandsk doktorgrad i andre tilfeller enn ved søknad på utlyst stilling, kan institusjonens styre fastsette at søkeren skal betale et vederlag som dekker institusjonens utgifter ved vurderingen.

Til § 3-5 sjette ledd

Vi har ingen merknader til dette leddet.

Til § 3-7 – Studentopptak m.v.

Til § 3-7 sjette ledd

HiO er enig i departementets forslag om å ta inn i loven bestemmelser om at både institusjonene under uh-loven og NOKUT gjensidig kan informere hverandre når en institusjon eller NOKUT oppdager at en søker har levert falskt vitnemål eller andre falske dokumenter i forbindelse med søknad om opptak til høyere utdanning eller søknad om godkjenning av utdanning.

Vi er også enige i at det blir nærmere presisert i forskrift hva som skal anses som falskt vitnemål og falske dokumenter etter denne bestemmelsen. Det bør også vurderes å utarbeide et samtidig rundskriv el. likn. om saksbehandlingen i slike saker.

Til § 3-7 syvende ledd

Falske vitnemål eller andre dokumenter som f.eks. er produsert av "Diploma/Degree Mills" blir ikke mer ekte når det har gått ett år og de legges fram på nytt. Inndraging er heller ingen løsning, da det er lett å skaffe nye, falske dokumenter.

Slik vi leser denne bestemmelsen, er den både uklar og mangelfull. Departementet bør derfor se nærmere både på innhold og ordlyd.

Til § 4-5 første ledd – Rett til fødselspermisjon

HiO støtter det foreslåtte tillegget i § 4-5 første ledd om at det presiseres at en student som har permisjon fra studiene på grunn av svangerskap og omsorg for barn, fortsatt har studierett ved institusjonen.

Vi støtter også forslaget om å gi hjemmel i loven for at departementet kan gi forskrift om gravide studenters adgang til utsatt eksamen. Samtidig skal det påpekes at for profesjonsstudier der det inngår obligatorisk praksis i studiene, er institusjonens muligheter for særskilt tilrettelegging også styrt av andre og utenforliggende forhold, hvilket det bør tas høyde for.

Til § 4-8 første og annet ledd – Utestenging og bortvisning

HiO støtter de foreslåtte tilleggene i § 4-8 første og annet ledd om at studenter som opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for medstudenters arbeid eller for virksomheten ved institusjonen, eller som grovt klanderverdig opptrer slik at det er skapt fare for liv eller helse for pasienter, klienter, barnehagebarn, elever eller andre som studenten har å gjøre med i sine studier, kan fratas retten til å gå opp til eksamen ved samme eller annen institusjon under loven i inntil ett år. I forlengelsen støttes også de foreslåtte tilleggene om at andre universiteter og høyskoler kan informeres om slike vedtak.

Til § 5-3 første ledd – Klage over karakterfastsetting – rett til begrunnelse

Vi støtter forslaget om at det innføres en frist på én uke (etter at sensur ble kunngjort) for studenter til å be om begrunnelse på karakter. I tillegg til departementets begrunnelse om at dagens ordning åpner for at en eventuell klagebehandling ikke er avsluttet tidnok til at studentene rekker å avlegge ny/utsatt eksamen tidlig i påfølgende semester, kan det anføres at dagens ordning vanskeliggjør situasjonen for studenter på studieprogram med progresjonskrav. Dette er studieprogram hvor det er krav om at alle eksamener i f.eks. 1. studieår må være bestått for at studenten skal kunne fortsette i 2. studieår.

Med dagens nettbaserte løsninger skjer kunngjøring av sensur som regel ved at lærestedet overfører sensurvedtaket til den enkelte students egen side i et nettbasert studentsystem. HiO ser derfor ingen grunn til at fristen for å be om begrunnelse skal være lengre enn én uke etter at sensur er kunngjort. For å sikre forutsigbarhet for studentene bør det også føyes til i samme paragraf at når sensuren kunngjøres tidligere enn det tidspunktet som opprinnelig ble fastsatt, skal fristen være én uke fra den *forhåndsbestemte* datoen for kunngjøring av sensur, jf. høringsbrevet (s. 13).

Til § 6-3 tredje ledd – Utlysning av og ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger

Departementet har ikke foreslått endringer i § 6-3. HiO vil imidlertid foreslå at "dosentstillinger" føyes til i tredje ledd, fjerde punktum, som dermed blir lydende (vårt tillegg er understreket): "Ansettelsesorganet kan i særskilte tilfeller bestemme at kravet om sakkyndig bedømmelse kan

fravikes for undervisnings- og forskerstillinger som ikke er førstestillinger, dosentstillinger eller professorstillinger." Siden dosentstilling nå er en egen stillingskategori på toppnivå ved universiteter og høyskoler, bør også denne nevnes her.

Til § 6-5 første ledd – Midlertidig ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger

HiO har ikke merknader til denne bestemmelsen.

Til § 11-1 tredje ledd og første ledd – Særskilte ansettelsesbestemmelser for statlige universiteter og høyskoler

HiO støtter forslaget om at også ansettelse av administrerende direktør etter § 10-3 skal skje på grunnlag av innstilling fra et innstillingsutvalg. Det bør imidlertid hete "administrerende direktør" og ikke "administrativ direktør", jf. ordlyden i nevnte § 10-3 første ledd.

I denne sammenheng skal også følgende påpekes:

I § 11-1 første ledd heter det: "Styret ansetter avdelingsledere og administrativ leder ...". Det er uklart hva som her menes med "administrativ leder". Dersom det menes administrativ leder ved avdeling, bør dette presiseres i teksten. Dersom det menes institusjonens administrerende direktør, jf. § 10-3 første ledd, bør man bruke denne betegnelsen.

Til forslag til endring i forskrift av 10. april 2006 nr. 412 om godskriving av høyere utdanning

Til forskriften § 2 annet ledd – Tilknytningskrav for utstedelse av vitnemål eller tildeling av grad

I vår høringsuttalelse til Brautaset-utvalgets innstilling skrev vi at det burde være en selvfølge at institusjonene kan kreve at institusjonstilknytningen på minimum 60 studiepoeng er bundet til den faglige fordypningen/fordypningsenheten som bestemmer gradsbetegnelsen (tilleggsbetegnelsen) på en akademisk grad. Hvis ikke, kan det i mange tilfeller bli slik at institusjonen tildeler en grad med tilhørende gradsbetegnelse innenfor et fag/fagområde som studenten overhodet ikke har studert ved institusjonen. Dette mente vi ikke er forenlig med institusjonens faglige fullmakter og kvalitetssikring av egne studier og grader.

Høgskolen i Oslo tildeler bachelorgraden innenfor mer enn 30 ulike fag/fagområder. For fastlagte 3-årige studieprogram som fører fram til bachelorgraden – f.eks. i sykepleie, fysioterapi, sosialt arbeid eller ingeniørfag – er spørsmålet om tilknytningskrav og gradstildeling ikke noe problem.

For flere andre bachelorgrader, f.eks. i journalistikk, i drama- og teaterkommunikasjon og i kunst og design, er situasjonen en annen. Dette var opprinnelig 2-årige studier som førte fram til høgskolekandidatgraden. Da den nye gradsstrukturen ble innført, ble alle disse bygd ut til 3-årige bachelorprogram, men høgskolekandidatgraden er beholdt for flere av dem og kan tildeles etter to år. Det ble også åpnet for stor grad av valgfrihet for det tredje studieåret, på den måten at dette også kan utgjøres av et studium innenfor et helt annet fagområde enn det 2-årige kjernestudiet/fordypningsstudiet. Hva slags fagområder som kan godkjennes, altså som regnes som faglig relevante, varierer med hvilken bachelorgrad det er snakk om. Bestemmelser om dette er nedfelt i studieplanen. Bachelorgraden får en betegnelse som avspeiler fagområdet for det 2-årige kjerne-/fordypningsstudiet, og dette gjelder både når studenten fortsetter med

samme fagområde i tredje studieår, og når hun/han får godkjent et helt annet studium som tredje år.

Dersom det ikke skal være noe krav om at den faglige fordypningen som bestemmer bachelorbetegnelsen (eventuelt minst 60 studiepoeng av denne), skal være avlagt ved HiO, kan vi få tilfeller der f.eks. bachelorgraden i kunst og design må tildeles fra HiO på grunnlag av toårig kunst- og designstudium fra en helt annen institusjon i kombinasjon med 3. studiår (60 studiepoeng) fra HiO. Dette kan imidlertid være et studium innenfor et helt annet fagområde, f.eks. årsstudium i økonomi og ledelse. Vi mener det gir feil signaler om bachelorgraden i kunst og design skal tildeles fra Høgskolen i Oslo når studenten ikke har studert dette fagområdet ved vår institusjon i det hele tatt.

Vi møter den tilsvarende problemstillingen for bachelorgrad som HiO kan tildele på grunnlag av såkalt selvvalgt studieløp, altså der studenten ikke følger/har fulgt et fastlagt bachelorprogram. Her kreves det etter høgskolens bachelorforskrift minimum 90 studiepoeng som fordypningsstudium. Dette kan utgjøres av eldre yrkesrettede utdanninger som ikke gav full uttelling (tid-for-tid-prinsippet) i det eldre gradssystemet (cand.mag.-graden), og som heller ikke gir full uttelling i bachelorgraden. Dette er særlig aktuelt for mange av de eldre helsefagutdanningene. Mange med slik utdanning fikk aldri anledning til å skaffe seg en cand.mag.-grad, men kan nå tildeles en bachelorgrad. HiO har tre bachelorgrader som kan tildeles på grunnlag av selvvalgt løp – i helsefag, i tekniske fag og i kultur- og samfunnsfag. Disse er langt på vei "generelle" grader som viderefører fleksibiliteten i den tidligere cand.mag.-graden når det gjelder sammensetningen av forskjellige fagkomponenter/-enheter, men slik at bachelorbetegnelsen angir hva den faglige fordypningen på minimum 90 studiepoeng er tatt innenfor (helsefag, tekniske fag eller kultur- og samfunnsfag). Også her mener vi det må være et krav at fordypningsstudiet (eventuelt minimum 60 studiepoeng av dette) er avlagt ved HiO for at høgskolen skal tildele graden med tilhørende gradsbelegg som viser fordypningsstudiets fagområde.

HiO støtter således forslaget i § 2 annet ledd om at det kan kreves at fordypningsenheter skal være avlagt hos vedkommende institusjon.

Til forslag til endring i forskrift av 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning

Til forskriften § 2-2, nytt sjette ledd

HiO støtter forslaget om at det i nytt sjette ledd til § 2-2 tas inn en bestemmelse om at GSU-listen er bindende ved opptak til høyere utdanning på grunnlag av utenlandsk utdanning. Dette vil gjøre GSU-listens status tydeligere, samtidig som det bidrar til å sikre søkerne likebehandling og forutsigbarhet.

Med hilsen

Sissel Østberg
rektor

Asulv Frøysnes
høgskoledirektør